

NORSK REISELIVSMUSEUM

Balestrand, Sogn og Fjordane

ASKIM LANTTO arkitekter

Tekst: Lars Lantto

Foto: nispe@mac.com, Ivan Brodey, Oddvin Myklebust

Hovedidéen var å benytte skåret fjell i samspill med plasstøpt betong som bærende materiale i bygningens arkitektur og konstruksjon. Resultatet har blitt et unikt bygg.

Tomten besto av en bergknaus med en fjellvegg/utsprenget veiskjæring mot en hovedgate i Balestrand. Bygningstiljøet er sammensatt og består av gamle Kviknes Hotell i sveitserstil, hotellblokk i betong fra 60-tallet og småhusbebyggelse i tre langs hovedgaten, herav noen verneverdige

hus av historisk betydning. Tomten er lang, smal og har en trekantet form.

Museet har hovedinngang fra gaten på bakkeplan og innendørs forbindelse til Kviknes nye kongressdel i etasjen over.

Reiselivsmuseet omfatter 260 m² BTA av eksisterende bygningsmasse som ble

ferdigstilt sammen med et nybygg på 1370 m² BTA fordelt på to etasjer. Museet ble åpnet 29 april i år.

Nybygget har høy grad av attraksjonsverdi og arkitektonisk kvalitet. Det er lagt stor vekt på god logistikk og rasjonell museumsdrift.

Fjellet består av granittisk gneis i lyse farger med vakre tegninger. Vegger mot terreng er fjell skåret ut av bergknausen, og hovedbæ-
revegger er frittstående, utskårne fjellskiver. Det ble kjerneboret både horisontale og vertikale hull for for å tre diamantwirer gjennom
slik at fjellet kunne sages ut. Etter saging ble massene mellom fjellskivene sprengt og tatt ut etappevis.
De frittstående fjellskivene er to meter tykke og elleve meter høye.

Funksjoner

Museet har en lett synlig hovedinngang med store glasspartier mot gata og kaia. Kafeens utkragede bygningsvolum i treverk og glass danner et overdek-
ket uteareal foran inngangen. En ledende fjellvegg skåret ut av terrenget videreføres inn i vindfang og foaje.

1. etasje har et utstillingsareal direkte inn fra foajé, samt publikumstoalett og garderobe. Etasjen inneholder arealer for museumsdrift som mottaksrom, magasin, lager, produksjon og tekniske rom. En egen driftsinngang fra gata ligger sentralt plassert.

Publikumsheis og trapp leder opp til museets 2. etasje. Her er publikums-
arealer som kafe, utstilling og audito-
rium med skranke for info og billettsalg sentralt plassert.

Kontordel med bibliotek, møterom og areal for skiftende utstilling er plassert i eksisterende bygningsmasse og ble ferdigstilt sammen med nybygget.

Frå foajéen

Sett fra øst

Konsept

Norsk reiseliv startet med europeisk overklasse som på midten av 1800-tallet søkte til de dramatiske naturopplevelsene i fjord, fjell og fossefall på Vestlandet. De kom sjøveien, og ofte gikk turen videre til Nordkapp og Svalbard. Og fortsatt er det, i stor grad, norsk natur som selger Norge som internasjonalt reisemål i dag.

Hovedideen for det nye reiselivsmuseet var å benytte fjellet aktivt i museets arkitektur for å skape en helt spesiell attraksjon knyttet til opplevelsen av norsk natur.

Arkitektur – materialbruk

Vegger mot terreng er fjell skåret ut av bergknausen, og hovedbærevegger er frittstående, utskårne fjellskiver. Fjellet består av granittisk gneis og har lyse farger med vakre tegninger.

Sett fra vest

Askim/Lantto Arkitekter AS

eies av Niels Marius Askim og Lars Lantto. Kontoret har for tiden fem ansatte.

Vi dekker et bredt kompetansefelt innenfor prosjektering og formgivning, og har erfaringsbakgrunn som omfatter utforming av byrom og landskap komplekse bygg, skoler, boliger interier, møbler og utstillingsdesign.

Askim/Lantto arkitekter behandler hver oppgave med individuell tilnærming og utvikler prosjekter på basis av konseptuelle utgangspunkt.

Askim/Lantto arkitekter har sentral godkjenning i tiltaksklasse 3 og er medlem av Norske arkitekters landsforbund og Arkitektbedriftene.

www.askim-lantto.no

Plan 2. etasje. Kontordel er plassert i eksisterende bygningsmasse og ble ferdigstilt sammen med nybygget

Plan 1. etasje

Snitt K-K

Før fjellet ble saget, ble det boret hull til sikringsbolter og til gysing med ekspanderende tyntflytende betong for å 'armere' og tette sprekker i fjellet. Derne-
 st ble det kjerneboret horisontale og verti-
 kale hull for å tre diamantwirer gjennom
 og sage ut fjellet. Etter saging ble mas-
 sene mellom fjellskivene sprengt og tatt
 ut etappevis. De frittstående fjellskivene er
 to meter tykke og elleve meter høye.

Tomtens opprinnelige terreng er synlig i
 de utskårne fjellveggene i interiørene. Der
 fjellet ikke når opp til takkonstruksjonen
 er veggene fullført med plasstøpt betong.
 Likeledes er det brukt betong til å fylle
 igjen utfall av stein og større fjellsprekker.
 Det er valgt lys betong og plateforskaling.
 Møtet mellom utskåret fjell og betong
 danner et konstruktivt, homogent og este-
 tisk samvirke og helhet.

I begge ender av bygningen, i overgan-
 gen mellom ute og inne, er der skåret en
 kuldebrytende sliss, 50 cm bred og
 3,5 m dyp, som er fylt med isolasjon. I
 bakkant mot terreng er fjellet skrånket
 i overkant for å få en 'fjellhylle' med
 dybde ca 4 m som leder vannet bort
 fra bygningen. Denne fjellhyllen er også
 isolert, slik at en unngår varmetap direkte
 til det fri gjennom det omkringliggende
 'fjellmassivet'. Bygningen har et målt
 energibehov på ca 125 kWh/m² pr år, noe
 som ligger godt innenfor forskriftskravet.
 De eksponerte, massive overflatene bidrar
 til dette.

I tillegg til de bærende veggskivene
 i kombinasjon av fjell og betong er det
 plasstøpte betongsøyler i kafé-området.
 Ytterveggen mot gaten er prefabrikkerte
 sandwichelementer i betong i varierende
 bredder. Disse har bærende innervange
 og en yttervange der feltene har fått ulik
 overflatebehandling, en variasjon mellom
 glatt forskaling, syrevasking og retarder
 for frilegging av stein i overflaten. Fasaden
 benyttes til gatebelysning med gobo-
 projeksjon av et forenklet landskapsmotiv.

Innsiden av betongelementfasaden er
 en teknisk vegg kledd med trespiler. Det
 er valgt et prinsipp for ventilasjon med
 utblåsning av tilluft gjennom spalteventiler
 for å unngå ventilasjonstekniske installa-
 sjoner i himling i utstillingsrommene.

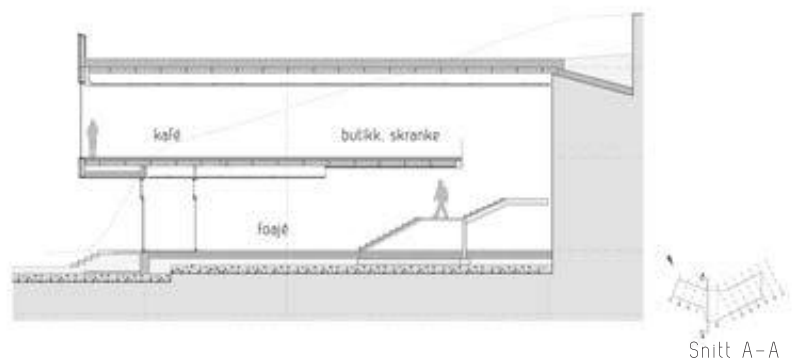
Himling i utstillingsarealer er i lys,
 plateforsalet betong. Mellom hovedbære-
 veggene er det overlys som dramatiserer
 opplevelsen av utstillingsrommet og de
 bærende fjellveggene. Overlysene dannes
 av konstruktivt bærende betongdragere på

Hovedinngangen mot nordøst

Eksponert fjell i samvirke med plasstøpt betong

Snitt A-A

Fra terrassen utenfor kafeen

Kafeen har utsikt mot fjorden

Adresse:	Holmen 15, 6899 Balestrand
Byggherre:	Statsbygg
Arkitekt:	Askim / Lantto arkitekter AS v/ Lars Lantto. Medarb: sivilarkitekt Espen Moum-Olsen og sivilarkitekt Anne Ki Thoresen
RIB:	Nordplan AS v/ Oddvin Myklebust
RIG:	NGI v/geolog Erik Endre
Entreprenører:	Åsen & Øvrelid AS
Leverandører:	betongelementer: Førde Sementvarefabrikk AS, diamantvaersaging av fjell: Diamant Wire teknikk AS
Ferdigstilt:	2016
Areal:	1630 m ²
Byggekostnad:	78 mill ekskl. mva
Bæresystem:	Bærende fjellskiver og plasstøpte betongvegger. Etasjeskille av huldekkeelementer. Yttertak av plasstøpt betong. Fasade av sandwichelementer.
Materialer:	Diamantwiresaget fjell, plasstøpt betong, gulv av douglasgran, fasade av betongelement og karbonisert kjerneved furu
Teknikk:	Energiklasse A, vannbåren varme

oversiden av betongdekket. Disse dragerne er doble og skråstilte på en måte som modellerer lysinnslippet. Denne løsningen gir store frie spenn for det plasstøpte betongdekket.

Eksponert fjell i samvirke med plasstøpt betong, kombinert med bruk av overlys gir disse rommene helt spesielle kvaliteter. Bruk av betong ga mulighet til presise og sømløse overganger mot fjellet.

Øvrige materialer i interiørene gir en fin kontrast og et fint samspill med plasstøpt betong og eksponert fjell. Det er et solid heltre gulv av oljet douglasgran, veggkledning av smale trespiler i furu, akustiske elementer av treullsement og svartlakkert stål.

I eksteriøret er det plasstøpt betong i trapper og reposer og kostet betong i utvendige dekker. Fasadene har betongelementer med variasjoner i format og overflatebehandling. Trekledninger er kjerneved av karbonisert furu (brent overflate).

Både eksteriør og interiør karakteriseres av et forenklet og stillferdig formspråk. Det er lagt vekt på å bruke få virkemidler og et begrenset utvalg materialer. Materialene skal i størst mulig grad fremstå som ubehandlede naturmaterialer eller ha et naturpreg og være mest mulig vedlikeholdsfrie.

Arkitekturen fremstår som rolige flater av ulike materialer og en fortolkning av møtene mellom disse. De arkitektoniske kvalitetene oppstår i møtet mellom ulike materialers karakter og behandling og bruken av dagslys.